

La societat B de Ferran Torrent

Carles Montpart Tura

*Passat l'allau de novetats literàries de Sant Jordi, Ferran Torrent acaba de presentar la seva darrera novel·la, **Individus com nosaltres**, segona part de la trilogia que té actualment entre mans i que segueix retratant com ningú la complexitat de la societat valenciana contemporània.*

Una llarga trajectòria novel·lística

Ferran Torrent (Sedaví, comarca de l'Horta, 1951) és sens dubte l'escriptor valencià actual més conegut i el que compta amb una obra novel·lística més extensa i més ben valorada, tant per la crítica especialitzada com pels seus nombrosos i fidels lectors. Ja de petit, segons ell mateix explica en aquestes paraules, mostrava una certa tirada a la invenció: "A casa meua jo era el que, davant la xemeneia, a les llargues nits d'hivern, o bé sota el porxo en una nit primaveral, assumia la responsabilitat d'entretenir els components de la família, el xai

inclòs. Era molt pesat, francament. Hi havia dies que tothom escampava el poll fugint de mi. A més, feia trampa. De vegades plagiava fragments de narracions de Jules Verne, les retocava una mica i les explicava amb una increïble pompositat. Per sort, entre la meua família la lectura no ocupava un lloc preeminent i cap dels membres se n'adonava de la martingala creadora."

Quant als estudis, Torrent comença la carrera de Dret, però la deixa i es posa a treballar com a representant comercial i després en altres oficis. Més tard treballa com a redactor,

Ferran Torrent

i des de l'èxit de les primeres novel·les, es dedica exclusivament a la tasca d'escriptor i periodista.

La primera novel·la, *La gola del llop* (1983), l'escriu en col·laboració amb Josep Lluís Seguí. L'any següent publica *No emprenyeu el comissari* (Tres i Quatre, 1984), que amb uns índexs de venda insospitables marca l'inici de l'èxit de Ferran Torrent com a autor de novel·la negra. El periodista Hèctor Barrera i el detectiu Butxana, personatges centrals d'aquesta novel·la— al costat de prostitutes, *macarres* i policies sense escrúpols— apareixeran novament en les següents, *Penja els guants, Butxana* (1985), *Un negre amb un saxo* (1987), premi dels lectors d'El Temps del 1988, *Cavall i rei* (1989) i *L'any de l'embotit* (1992), totes elles publicades al segell editorial Quaderns Crema.

L'any 1994, i coincidint amb el canvi d'editorial —a partir d'ara tota la seva obra l'editarà Columna—

surt publicada l'autobiografia novel·lada *Gràcies per la propina*, premi Sant Jordi de novel·la del mateix any i de la qual Francesc Bellmunt en farà una notable adaptació cinematogràfica. En paraules del mateix autor, aquesta autobiografia novel·lada al cinquanta per cent li va permetre enfrontar-se als seus propis dimonis interiors. Continua la seva producció amb títols com *La mirada del tafur* (1997), on Torrent introdueix un dels temes recurrents en la seva obra, el joc i les apostes a la ciutat de València, *Semental, estimat Butxana* (1997), escrita juntament amb Xavier Moret, *L'illa de l'holandès* (1998), *Cambres d'acer inoxidable* (2000) i *La vida en l'abisme* (2004), publicada simultàniament en català i en castellà, i que va quedar finalista del premi Planeta.

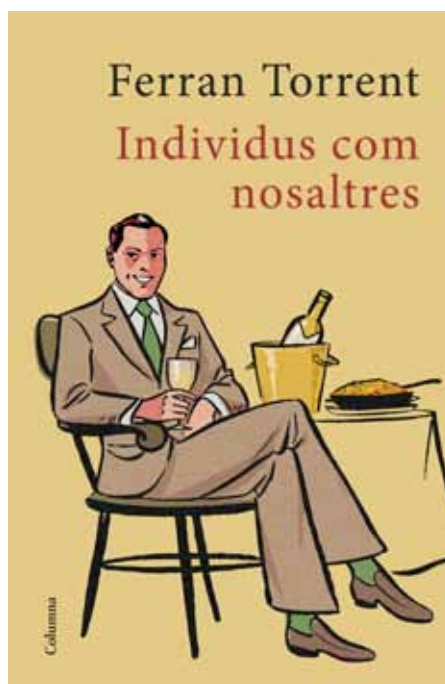
Dues trilogies sobre València

Ferran Torrent s'ha caracteritzat sempre per retratar, a través de les seves trames novel·lístiques, la complexitat social i política de la societat valenciana contemporània, i amb els anys, el conjunt de la seva producció novel·lística n'ha acabat constituint un autèntic fresc. Els seus personatges pertanyen tant als baixos fons i a la marginalitat —el que en podríem anomenar la societat B— com a l'alta política i les finances, amb posicions privilegiades aconseguides gairebé sempre gràcies a l'ús abusiu del poder i a la corrupció.

Amb la novel·la *Societat limitada* (2002) Torrent rep els premis Joan Crexells de narrativa (2002), Premi Nacional de la Crítica (2002), Crítica Serra d'Or (2003) i Crítica de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (2003) i inicia una trilogia dedicada precisament a les trames de

corrupció i als jocs d'interessos entre la classe política, l'empresarial, els caps de policia i els periodistes a la ciutat de València, que continua amb *Espècies protegides* (2003), on utilitza de nou la figura de Juan Lloris, un empresari de la construcció que vol convertir-se en personatge social a través de la política i del futbol, i *Judici final* (2006), en què a més d'antics personatges entrarà en escena un ex-militant de l'IRA. Més endavant Torrent publica *Només socis* (2008), una novel·la que ret homenatge a molts dels seus personatges més coneguts, com Toni Butxana, el comissari Tordera, Juan Lloris o els germans Torres.

Amb la novel·la *Un dinar un dia qualsevol* (2015), on apareixen personatges reals, com ara Paco Roig, barrejats amb d'altres de ficticis, com un *alter ego* de l'autor, el periodista Marc Sendra, que

vol descobrir la veritat del *modus vivendi* en què s'ha convertit la corrupció a la ciutat de València, Torrent enceta una segona trilogia que ara continua amb la novetat que comentàvem al principi, *Individus com nosaltres* (Columna, 2017). En aquesta segona entrega, doncs, que s'emmarca en la València de 2015, amb la perspectiva d'un govern d'esquerres que desbanqui d'una vegada a la dreta corrupta, retrobarem el periodista, convertit en autònom després d'abandonar el seu diari, que amb l'ajut de vells coneguts com el Llargó, el Messié, el pare Rafel, el Mític Regino, voldrà escriure una novel·la sobre un famós atracament protagonitzat per alguns d'aquests personatges.

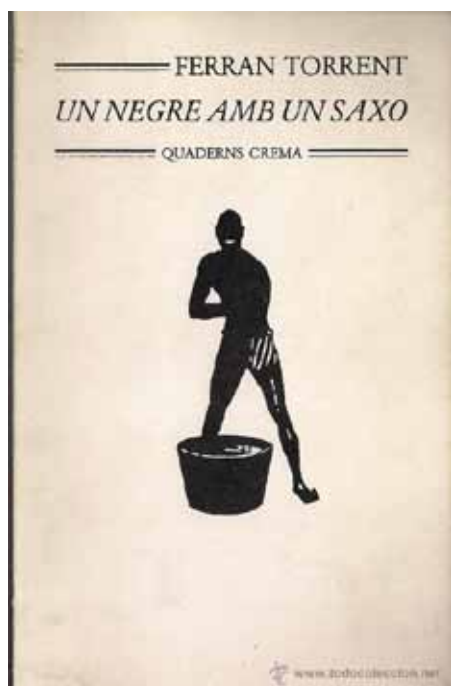
La novel·la, escrita gairebé tota a partir dels diàlegs entre els personatges, també ens enfrontarà a una sovint hilarant trama de negocis tèrbols protagonitzats per la màfia russa —amb segrest i assassinat inclòs— que actua amb

la connivència de l'empresariat local, i amb el procés de posada en marxa d'un casino il·legal per part dels amics del periodista. En aquesta darrera novel·la, que l'autor de Sedaví ha volgut presentar expressament després de Sant Jordi, molt crític amb el caire que ha anat prenent aquesta festa, Torrent presenta amb una tendresa potser més explícita que mai aquests personatges que, malgrat ser uns *outsiders* que es guanyen la vida al marge de la llei, són capaços de tenir una actitud més íntegra que la que mantenen els poderosos. Subtrames com la relació entre Marc Sendra i la Magda, el paper del casal d'acollida del pare Rafel o l'entranyable personatge de l'octogenari Agustí en són una bona mostra.

Una opció lingüística versemblant i coherent

Com sempre, Torrent aconsegueix bastir un estil personal a través d'un llenguatge directe i incisiu, i

d'unes dosis d'humor que donen coherència a l'opció lingüística que l'autor va prendre des dels inicis de la seva carrera, l'ús d'un valencià tan apropiat com es pugui a la llengua real, sense, però, violentar en excés el registre literari. Segons el crític Àlex Broch, Torrent utilitza "una llengua força àgil que és rica en expressió popular, enginyosa en la caracterització, ràpida en el diàleg, moderna en l'adjectivació, aguda i divertida en les comparacions". També el malaguanyat escriptor de novel·la negra Jaume Fuster va dir de Torrent: "Aquesta és la gran aportació de Torrent: la normalització d'escriure novel·la –i novel·la de gènere– des del País Valencià per a tots els Països Catalans. I, és clar, la torna de l'èxit que l'ha convertit en un dels escriptors més llegits. I encara una altra aportació transcendent: tot això sense renunciar al registre lingüístic propi, amb les variants valencianes que fan dels seus textos un retrat de primera mà dels usos

reals del parlar de l'Horta i de la ciutat de València."

El conegut crític Joan Josep Isern, a propòsit d'aquesta última novel·la de Ferran Torrent, escrivia al seu Blog *Totxanes, totxos i maons* el següent: "El gran valor de la literatura que practica Ferran Torrent es basa, al meu parer, en dos elements fonamentals: la gran versemblança del món que ens retrata –amb bastants més personatges extrets de la vida real, amb el seu nom autèntic o camuflat, que sorgits de la imaginació de l'autor–, i el vigor amb què construeix i explica les seves històries. Un manera molt genuïna i eficaç de narrar que fa les delícies del lector amatent als trucs de la cuina de l'escriptura i de la qual destacaria cinc aspectes: la precisió a l'hora de descriure ambients i situacions, l'eficàcia comunicativa del llenguatge, la força dels diàlegs (ja fa temps que penso que Torrent és el millor redactor de diàlegs que tenim a casa nostra), el finíssim sentit de l'humor (un tret habitual en la seva obra, però que en aquest llibre d'ara s'accentua encara més)".

Periodisme i teatre

Ferran Torrent ha participat també en la redacció de guions per a ràdio, televisió i cinema, ha col·laborat amb articles i cròniques a la premsa escrita, com als diaris *El País*, *El Periódico* o *El Punt Avui*, i participa esporàdicament en debats en diverses televisions públiques. També cal fer esment de *Tocant València* (Aigua de Mar, 1995), on, a través de diverses cròniques, reportatges, entrevistes i articles dona la seva visió sobre la societat valenciana, i un llibre a mig camí de la narrativa i el llibre de viatges, *Living l'Havana* (Columna, 1999). A TV3 ha presentat dues

temporades del programa *Cosins germans*, en què ha recorregut diversos indrets dels Països Catalans per explicar-ne les festes d'arrel popular.

Pel que fa al teatre, juntament amb Carles Alberola ha escrit les obres inèdites *O tu o res*, estrenada a Albalat de la Ribera el 1991, i *Nit i dia*, estrenada a València el 1993. Quatre de les seves novel·les han estat adaptades al cinema: Francesc Bellmunt ho va fer amb *Un negre amb un saxo* (1989) i, com hem dit abans, amb *Gràcies per la propina* (1997); Sigfrid Monleón va adaptar i dirigir *L'illa de l'holandès* (2001), guanyadora entre d'altres del premi Goya al Millor Guió Adaptat del 2002, i Ventura Pons va dur a la gran pantalla *La vida abismal* (2007).